

EU:s framtida transportpolitik – så påverkas Sveriges regioner och kommuner

Den 5 februari bjöd SveReg, de svenska stads- och regionkontoren och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i Bryssel, in till ett webinarium om EU:s framtida transportpolitik. Deltog gjorde bland andra Europaparlamentariker Johan Danielsson (S), Elisabeth Werner från EU-kommissionen och Mario Saric, transportråd vid Sveriges ständiga representation vid EU.

Den europeiska gröna given och EU:s framtida transportpolitik Elisabeth Werner, Director Land transport, EU-kommissionens generaldirektorat för mobilitet (DG Move)

- EU:s strategi för hållbar och smart mobilitet är ett visionsdokument som ska samla alla delar av EU:s transportpolicys och transportsätt till att samverka mot en hållbar omställning.
- EU-kommissionens förhoppning är att medlemsstaterna ska använda återhämtningsfonden till att ställa om transportsektorn så att den kan utvecklas till att bli mer hållbar och samtidigt mer motståndskraftig mot framtida kriser.
- En av åtgärderna som EU-kommissionen kommer att använda sig av för att möjliggöra omställningen är prisincitament för bränsle.
- EU-kommissionen kommer att arbeta för att främja autonoma fordon inom alla transportsätt.
- EU-kommissionen kommer att utvärdera de uppställda målen i strategin, men det kommer att göras på en samlad basis och inte utifrån enskilda geografiska områden eller medlemsstater.
- Elisabeth Werner framhöll vikten av att regioner och städer är med och driver på omställningen för att kunna uppnå de uppställda målen.
- Regelverket kring biobränsle kommer att ses över när direktivet om alternativa bränslen revideras senare i år. EU-kommissionen är tydliga med att biobränsle måste möta alla EU:s uppsatta standards för att klassas som miljövänligt och att EU-kommissionen främst ser en framtid för biobränsle inom sjöfart och flyg, där det ännu inte finns några andra alternativ. För vägtransporter är EU-kommissionen främst inriktad på elfordon och vätgas även om tanken med lagstiftningen är att den ska vara teknikneutral.

Hur ser Europaparlamentet på revideringen av TEN-T och EU:s framtida transportpolitik

Europaparlamentariker Johan Danielsson (S)

- Europaparlamentets fokus i TEN-T revideringen kommer att vara på att färdigställa stomnäten. Det kommer bli svårt att kunna lägga till nya sträckor. Europaparlamentet ser främst en öppning för nya sträckor för att sammanlänka redan existerande nät och gällande gränsöverskridande tågförbindelser. Ett medlemsland som vill ha ett tillägg måste vara väldigt drivande för ett sådant.
- EU:s gemensamma signalsystem, ERTMS, är en prioriterad fråga för Europaparlamentet som vill se bindande åtaganden från medlemsstaterna.
- Johan Danielsson framhöll vikten av modala transporter för att kunna flytta mer gods till järnväg. Det behövs en fortsatt prioritering av terminaler. Ett förslag om kombinerade transporter kommer att läggas fram av EU-kommissionen 2022.
- Det är viktigt att ställa om alla transportsätt och Johan Danielsson anser att det måste finnas en överensstämmelse mellan TEN-T förordningen och direktivet om alternativa bränslen.
- Johan Danielsson framhöll vikten av att bevaka frågan om biodrivmedel från svenskt håll då den svenska positionen skiljer sig från den generella synen både inom EU-kommissionen och Europaparlamentet. Här blir både direktivet för alternativa bränslen och regelverket kring Taxonomi viktigt då det kommer bli viktigt att klassificeras som en grön investering.

Hur ser Sverige på EU:s framtida transportpolitik?

Mario Saric, transportråd vid Sveriges ständiga representation vid EU

- EU:s strategi har tagit stor hänsyn till krisen. Efterdyningarna kommer att märkas men strategin är en bra omstart för sektorn
- Sverige välkomnar strategin och dess fokus på hållbarhet och digitalisering. Men Sverige framhåller även vikten av att strategin måste omsättas i konkreta och ambitiösa förslag och regler. Fokus bör vara på en öppen, hållbar och konkurrensutsatt transportmarknad i EU.
- Sverige anser även att omställningen behöver snabbas på samtidigt som det behövs flexibilitet för nationella lösningar. Jämställdhetsperspektivet bör vara ledande i konkreta förslag.
- Bedömningen är att det kommer att vara väldigt svårt att lägga till nya sträckor i TEN-T under revideringen. Det skulle kräva en väldigt offensiv politik från Sverige.

Hur kan Sveriges kommuner och regioner bidra till genomförandet av den gröna given och EU:s transportpolitik?

- **Åsa Ågren Wikström (M), förtroendevald, Region Västerbotten och styrelseledamot i Botniska korridoren**
  - Betonade att utveckling av transportinfrastruktur är särskilt viktig för regionerna inom Botniska Korridoren då avstånden ofta är långa vilket skapar en utmaning i sig och innebär konkurrensnackdelar gentemot andra regioner.
  - Lyfte att transportnätverket i mellersta och norra Sverige måste kompletteras på flera sätt. Detta har visats tydligt under pandemin då bland annat den inställda flygtrafiken drabbat dessa delar svårt under pandemin eftersom järnvägsnätet inte är lika utbyggt som i andra delar av landet.
  - Betonade att den nationella infrastrukturplaneringen måste ta med EU-perspektivet. Annars riskerar Sverige att få svårt att uppnå kraven inom TEN-T och hämta hem möjliga satsningar.
  - Underströk vikten av flygsektorns omställning till fossilfritt bränsle och berättade om möjligheter med elflyg och utveckling av hållbara flygbränslen i norra Sverige.

Kristina Jonäng (C), regionråd, Region Västra Götaland och ledamot i String-samarbetet

- Västra Götaland är en stark industriregion och logistikcentrum i Sverige. Så för att Sverige och Europa ska fungera väl så framhöll Kristina Jonäng behovet av mer järnväg in mot Göteborg. Kristina Jonäng talade bland annat om fram vikten av dubbelspår på sträckan Göteborg-Oslo. Att uppgradera sträckan till dubbelspår är ett tydligt och konkret exempel på en åtgärd som skulle bidra till genomförandet av både den gröna given och EU:s transportpolitik genom att både minska utsläpp och förbättra handelsförbindelserna längs ScanMed korridoren på sträckan från Norge till Tyskland.
- Inga transporter är enbart regionala eller nationella utan all transportinfrastruktur är europeisk. Det innebär att många av de viktiga beslut och satsningar som tas på EU nivå även måste tas och implementeras nationellt. Det är viktigt att Sverige investerar mer i järnvägsinfrastruktur.
- Regioner och städer har en viktig roll i att arbeta för att möjliggöra beteendeomställningar i vardagsresandet genom mer modalt och anpassat regionalt och lokalt resande.

Malin Fijen Pacsay (MP), förtroendevald, Region Stockholm och styrelseledamot i Mälardalsrådet

- Malin Fijen Pacsay (MP) inleder med att beskriva att det finns goda förutsättningar, framförallt när det gäller ökad kollektivtrafik, cykel och gång, för en grön omställningen. Detta trots att transporterna står för 50 procent av den direkta utsläppen i Stockholms län. Utifrån ambitionerna i EU:s gröna giv finns det också stora möjligheter när det gäller elektrifiering och multimodal mobilitet.
- Det behövs vidare en överflyttning av fokus från privatbilism till smart multimodal mobilitet och ökade incitament för att välja rätt. Nyligen miljömärktes kollektivtrafiken i Stockholms län, det kan exempelvis vara ett sätt att få fler att välja kollektivt.
- Pacsay framhöll även att det behövs fler standarder från EU, exempelvis till självkörande bilar. Samt framhöll hon vikten av teknikneutralitet när det gäller hållbara bränslen om vi ska uppnå fossilfria fordon.

Elisabeth Undén (MP), förtroendevald, Göteborg stad och styrelseledamot i Göteborg Energi

- Kopplade EU:s transportpolitik till den gröna given och omställningen, och poängterade att Sverige, och Göteborg ligger nära fossilfritt, men att EU med olika initiativ, bland annat taxonomin, riskerar att slå undan fötterna på vår omställning som bygger på bioenergi och vattenkraft. När transporterna elektrifieras, behövs hållbar energi. Göteborg byter nu till exempel till elbussar. I energiomställningen måste även negativa utsläpp räknas och utvecklas i större utsträckning.
- Lyfte cykling och cykelinfrastruktur som underskattad EU-satsning i storstadsmobiliteten. Investeringarna är billiga och har hög nytta, även på luftkvalitet, buller och folkhälsa.
- Betonade också den digitala omställningen av mobiliteten i strategin, och menade att Göteborg och andra svenska städer redan är på god väg att bli "smarta" med digitala mobilitetslösningar.
- Ser ett systemskifte till minskat resande, som skyndats på under pandemin.